

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2024-2029

Rok akademicki 2025-2026

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Diagnostyka parazytologiczna
Kod przedmiotu*	DP
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Medycznych, Uniwersytet Rzeszowski
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Nauk Medycznych
Kierunek studiów	Analityka medyczna
Poziom studiów	Jednolite studia magisterskie
Profil	Praktyczny
Forma studiów	Stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	II rok studiów, semestr 4
Rodzaj przedmiotu	Obowiązkowy
Język wykładowy	Polski
Koordynator	dr hab. n. med. Dominika Giżycka, prof. UR
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr hab. n. med. Dominika Giżycka, prof. UR

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
4	30	30							3

1.2. Sposób realizacji zajęć zajęcia w formie tradycyjnej zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość**1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)**
EGZAMIN**2. WYMAGANIA WSTĘPNE**

Znajomość chemii i biologii na poziomie rozszerzonym szkoły średniej. Zaliczenie zajęć z histologii, biologii medycznej, higieny i epidemiologii.

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C ₁	Charakterystyka najczęstszych gatunków pasożytów bytujących wewnątrz narządów człowieka, ich cykli rozwojowych oraz powodowanych przez nie objawów chorobowych.
C ₂	Przekazanie wiedzy z zakresu morfologii gatunków pasożytów występujących w Polsce.
C ₃	Przekazanie wiedzy z zakresu diagnostyki parazytologicznej.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	Student zna elementy diagnostycznej charakterystyki badań.	F.W3
EK_02	Student zna rodzaje i charakterystykę materiału biologicznego wykorzystywanego do badań parazytologicznych.	F.W6
EK_03	Student zna zasady i techniki pobierania materiału biologicznego, w tym krwi, moczu, kału, płynu mózgowo-rdzeniowego i stawowego, płynów z jam ciała, treści żołądkowej i dwunastniczej oraz wymazów, popłuczyn i zeszkobin.	F.W7
EK_04	Student zna wytyczne dotyczące transportu, przechowywania i przygotowywania do analizy materiału biologicznego.	F.W8
EK_05	Student zna morfologię, fizjologię, metabolizm, genetykę, mechanizmy chorobotwórczości oraz ogólne zasady taksonomii pasożytów.	F.W15
EK_06	Student zna zasady diagnostyki poszczególnych rodzajów pasożytów, w tym zasady doboru odpowiednich podłoży i metod diagnostycznych do identyfikacji gatunkowej pasożytów.	F.W16
EK_07	Student potrafi oceniać przydatność materiału biologicznego do badań, przechowywać go i przygotowywać do analizy, kierując się zasadami Dobrej Praktyki Laboratoryjnej.	F.U4
EK_08	Student potrafi posługiwać się prostym i zaawansowanym	F.U6

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

	technicznie sprzętem i aparaturą medyczną, stosując się do zasad ich użytkowania i konserwacji.	
EK_09	Student potrafi zaplanować i wykonywać badania laboratoryjne z zakresu diagnostyki parazytologicznej, z uwzględnieniem metod mikroskopowych, hodowlanych, biochemicznych, serologicznych, biologicznych i molekularnych.	F.U12
Kompetencje społeczne		
EK_10	Student jest gotów do dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń, dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	K.K1*
EK_11	Student jest gotów do pracy w zespole, przyjmując w nim różne role, ustalając priorytety, dbając o bezpieczeństwo własne, współpracowników i otoczenia	K.K2*
EK_12	Student jest gotów do wdrażania zasad koleżeństwa zawodowego i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w środowisku wielokulturowym i wielonarodowościowym	K.K3*
EK_13	Student jest gotów do identyfikacji i rozstrzygania dylematów związanych z wykonywaniem zawodu diagnosty laboratoryjnego w oparciu o zasady etyczne oraz formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej	K.K4*
EK_14	Student jest gotów do przestrzegania tajemnicy zawodowej i praw pacjenta	K.K5*
EK_15	Student jest gotów do korzystania z obiektywnych źródeł informacji	K.K6*
EK_16	Student jest gotów do formułowania wniosków z własnych pomiarów lub obserwacji	K.K7*
EK_17	Student jest gotów do podejmowania działań zawodowych z szacunkiem do pracy własnej i innych ludzi oraz dbania o powierzony sprzęt	K.K8*
EK_18	Student jest gotów do przyjęcia odpowiedzialności związanej z decyzjami podejmowanymi w ramach działalności zawodowej, w tym w kategoriach bezpieczeństwa własnego i innych osób	K.K9*

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne

Wykłady

1. Podstawowe pojęcia używane w parazytologii. Klasyfikacja pasożytów, ich cechybiologiczne oraz morfologia.
2. Związek pomiędzy pasożytem a żywicielem. Cechy fizjologiczne pasożytów umożliwiająceim koegzystencję z żywicielem. Działania patogenne pasożyta w stosunku do żywiciela. Pojęcie choroby pasożytniczej.
3. Metody koproskopowe oraz badanie krwi w diagnostyce parazytologicznej.
4. Metody biologii molekularnej w wykrywaniu pasożytów.
5. Metody immunologiczne w wykrywaniu pasożytów.
6. Diagnostyka zarażeń pierwotniakowych cz1. Cechy morfologiczne, rozwój pierwotniaków pasożytniczych. Drogi zarażenia, choroby wywołane przez pierwotniaki pasożytnicze.
7. Diagnostyka zarażeń pierwotniakowych cz2. Cechy morfologiczne, rozwój pierwotniaków pasożytniczych. Drogi zarażenia, choroby wywołane przez pierwotniaki pasożytnicze cd.
8. Diagnostyka zarażeń powodowanych przez przywry. Cechy morfologiczne, rozwój przywyr pasożytniczych. Drogi zarażenia, choroby wywołane przez przywry.
9. Diagnostyka zarażeń powodowanych przez tasiemce cz1. Cechy morfologiczne, rozwój tasiemców. Drogi zarażenia, choroby wywołane przez tasiemce.
10. Diagnostyka zarażeń powodowanych przez tasiemce cz2. Cechy morfologiczne, rozwój tasiemców. Drogi zarażenia, choroby wywołane przez tasiemce.
11. Diagnostyka zarażeń powodowanych przez nicienie cz1. Cechy morfologiczne, rozwój nicieni. Drogi zarażenia, choroby wywołane przez nicienie.
12. Diagnostyka zarażeń powodowanych przez nicienie cz2. Cechy morfologiczne, rozwój nicieni. Drogi zarażenia, choroby wywołane przez nicienie.
13. Diagnostyka filarioz: *Wuchereria bancrofti*, *Brugia malayi*, *Onchocerca volvulus*, *Mansonella ozzardi*, *Loa loa*.
14. Diagnostyka stawonogów cz1. Cechy morfologiczne stawonogów o największym znaczeniu medycznym: kleszcze, roztocza, świerzbowce, wszy, komary, pchły. Omówienie powodowanych przez nie chorób.
15. Diagnostyka stawonogów cz2. Cechy morfologiczne stawonogów o największym znaczeniu medycznym: kleszcze, roztocza, świerzbowce, wszy, komary, pchły. Omówienie powodowanych przez nie chorób.

B. Problematyka ćwiczeń

Treści merytoryczne

Ćwiczenia

1. Zasady BHP obowiązujące w pracowni parazytologicznej. Rodzaje materiałów biologicznych wykorzystywanych do badań parazytologicznych oraz ogólne zasady ich pobierania i transportu.
2. Diagnostyka chorób krwi powodowanych przez pierwotniaki m.in.: *Plasmodium*, *Trypanosoma cruzi*, *Babesia*.
3. Diagnostyka chorób układu pokarmowego powodowanych przez pierwotniaki m.in.: *Entamoeba histolytica*, *Giardia intestinalis*, *Cryptosporidium parvum*, *Balantidium coli*.
4. Diagnostyka chorób pasożytniczych tkanek i OUN powodowanych przez pierwotniaki m.in.: *Toksoplazma gondii*, *Leishmania* i pełzaki amorficzne m.in.: *Naegleria*, *Balamuthia*, *Acantamoeba*.
5. Diagnostyka chorób układu moczowo-płciowego powodowanych przez m.in.: *Trichomonas vaginalis*, *Schistosoma*.
6. Diagnostyka zarażeń powodowanych przez przywry m.in.: *Fasciola hepatica*, *Fasciolopsis buski*, *Dicrocoelium dendriticum*, *Opisthorchis felineus*, *Heterophyes heterophyes*, *Schistosoma*. Identyfikacja jaj przywr w preparatach mikroskopowych.
7. Diagnostyka tasiemców m.in.: *Taenia solium*, *Taenia saginata*, *Diphyllobothrium latum*, *Dipylidium caninum*, *Hymenolepis nana*, *Hymenolepis diminuta*, *Echinococcus granulosus* i in. Identyfikacja jaj tasiemców w preparatach mikroskopowych.
8. Diagnostyka zarażeń powodowanych przez pasożytnicze nicienie m.in.: *Ascaris lumbricoides*, *Enterobius vermicularis*, *Trichuris trichiura*, *Toxocara cati*, *Toxocara canis*, *Trichinella spiralis*. Identyfikacja pasożytów w preparatach mikroskopowych.
9. Diagnostyka stawonogów m.in.: kleszcze, roztocza, świerzbowce, wszy, komary, pchły. Identyfikacja pasożytów w preparatach mikroskopowych.
10. Kolokwium praktyczne – rozpoznawanie form rozwojowych pasożytów.

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład: wykład z prezentacją multimedialną, przekazywanie studentom wiedzy z zakresu parazytologii. Omówienie technik wykorzystujących metody stosowane w diagnostyce parazytologicznej do oceny diagnostyki zdrowia człowieka.

Ćwiczenia: pokaz i obserwacja, metody oparte na praktycznej działalności studentów: zajęcia praktyczne w laboratorium – kształtowanie umiejętności mikroskopowania, rozpoznawanie gatunków pasożytów oraz ich jaj na podstawie przygotowanych preparatów, interpretacja wyników badań, analiza literatury, w tym analiza źródeł internetowych takich jak ogólnodostępne medyczne bazy danych.

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw,)
EK_01-EK_09	1. FORMA USTNA LUB PISEMNA SPRAWDZIANU WIEDZY, KOLOKWIUM PRAKTYCZNE 2. KOLOKWIUM PISEMNE 3. EGZAMIN	ĆWICZENIA, WYKŁADY
EK_10-EK_18	1. OBSERWACJA PRACY STUDENTA 2. DYSKUSJA W TRAKCIE ZAJĘĆ	ĆWICZENIA

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest obecność na wykładach oraz ćwiczeniach, uzyskanie zaliczenia na ocenę pozytywną z ćwiczeń oraz zaliczenie na ocenę pozytywną końcowego egzaminu.

Warunkiem zaliczenia ćwiczeń jest obecność na zajęciach oraz uzyskanie zaliczenia w formie ustnej lub pisemnej. Nieobecność studenta spowodowana chorobą, powinna być udokumentowana, potwierdzona przez dziekanat. Nieobecność należy usprawiedliwić bezpośrednio po ustąpieniu jej przyczyny tj. na pierwszych zajęciach po okresie nieobecności. Nieusprawiedliwiona nieobecność na zajęciach jest traktowana jako wykład/ćwiczenie niezaliczone.

Kryteria oceniania:

1. Ocena 5.0 - osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia obejmujących wszystkie istotne aspekty, stopień opanowania wiedzy: 93-100%.
2. Ocena 4.5 - osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia obejmujących wszystkie istotne aspekty z pewnymi błędami lub nieścisłościami, stopień opanowania wiedzy: 85-92%.
3. Ocena 4.0 - osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia z pominięciem niektórych mniej istotnych aspektów, stopień opanowania wiedzy: 77-84%.
4. Ocena 3.5 - osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia z pominięciem niektórych istotnych aspektów lub z istotnymi nieścisłościami, stopień opanowania wiedzy: 69-76%.
5. Ocena 3.0 - osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia z pominięciem niektórych ważnych aspektów lub z poważnymi nieścisłościami, stopień opanowania wiedzy: 60-68%.
6. Ocena 2.0 - brak osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, stopień opanowania wiedzy: poniżej 60%.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	60
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	2
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	13
SUMA GODZIN	75
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	3

** Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.*

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	Nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

1. Buczko A.: Choroby pasożytnicze - epidemiologia, diagnostyka, objawy. Koliber, Lublin 2010.
2. Flisiak R.: Choroby zakaźne i pasożytnicze. Tom IV. Wydawnictwo Czelej. Lublin 2020.
3. Alicja Buczko.: Atlas pasożytów człowieka. Koliber, Lublin 2005.

Literatura uzupełniająca:

1. Stępień-Rukasz H., Rzymowska J., Kołodziej P., Lorencowicz R.: Diagnostyka wybranych inwazji pasożytniczych przewodu pokarmowego człowieka. MedPh, Wrocław 2017, wyd. 1.
2. Baumann-Popczyk A., Sadkowska-Todys M., Zieliński A.: Choroby zakaźne i pasożytnicze – epidemiologia i profilaktyka. Wydawnictwo Medyczne α -medica press, Bielsko-Biała 2014, wydanie VII.
3. Kocięcka W.: Parazytologia kliniczna. Repetytorium z zakresu wybranych chorób pasożytniczych i tropikalnych. UM, Poznań 2016
4. Błaszczkowska J., Ferenc T., Kurnatowski P.: Zarys parazytologii medycznej. Edra Urban & Partner. Wrocław 2017.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej